

พลวัตของการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน: พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ทางการเงิน โดยมีบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเป็นตัวแปรคั่นกลางในประเทศไทย

The Dynamics of Financial Retirement Planning: Financial Behavior, Health Literacy, and Financial Literacy with the Role of a Financial Advisor as a Mediating Variable in Thailand

ธนาภิญญ์ อัตตฤทธิ

Thanapin Attarit

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Isan

E-mail: thanapin@muti.ac.th

Received: 2 พฤษภาคม 2568

Revised: 4 พฤศจิกายน 2568

Accepted: 17 พฤศจิกายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของพฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ และความรู้ทางการเงินที่มีต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน โดยมีบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเป็นตัวแปรคั่นกลาง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ใช้บริการที่ปรึกษาทางการเงินในประเทศไทย จำนวน 480 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างโดยใช้โปรแกรม AMOS

ผลการศึกษาพบว่า แบบจำลองสมการโครงสร้างที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พฤติกรรมทางการเงิน ($\beta = 0.235, p < 0.001$) ความรู้ทางการเงิน ($\beta = 0.206, p < 0.001$) และความรู้ด้านสุขภาพ ($\beta = 0.090, p < 0.001$) มีอิทธิพลเชิงบวกโดยตรงต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน นอกจากนี้ พฤติกรรมทางการเงิน ($\beta = 0.323, p < 0.001$) และความรู้ทางการเงิน ($\beta = 0.371, p < 0.001$) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน ขณะที่ความรู้ด้านสุขภาพไม่มีอิทธิพลต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.030, p = 0.473$) บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกโดยตรงต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน ($\beta = 0.579, p < 0.001$) และเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงที่สุดในแบบจำลอง

เมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวม พบว่า พฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.235 และอิทธิพลทางอ้อมผ่านบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเท่ากับ 0.187 ส่งผลให้อิทธิพลรวมต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงินเท่ากับ 0.422 ส่วนความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.206 และอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.215 ส่งผล

ให้มีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.421 สำหรับความรู้ด้านสุขภาพมีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.090 และมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.107 ทั้งนี้ แบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงินได้ร้อยละ 79.0

ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ และบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินล้วนมีความสำคัญต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน โดยบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงพฤติกรรมทางการเงินและความรู้ทางการเงินกับการวางแผนการเกษียณอายุ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการเงิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมความรู้และพฤติกรรมทางการเงิน ควบคู่กับการพัฒนาการให้คำปรึกษาทางการเงินที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนสามารถเตรียมความพร้อมทางการเงินสำหรับวัยเกษียณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน, พฤติกรรมทางการเงิน, ความรู้ด้านสุขภาพ, ความรู้ทางการเงิน, การวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน

Abstract

This study aimed to examine the direct and indirect effects of financial behavior, health literacy, and financial literacy on financial retirement planning, with the role of a financial advisor serving as a mediating variable. The sample consisted of 480 individuals in Thailand who had used financial advisory services and were selected through convenience sampling. Data were collected using a questionnaire and analyzed through structural equation modeling (SEM) with AMOS.

The results indicated that the proposed structural equation model adequately fitted the empirical data. Financial behavior ($\beta = 0.235$, $p < 0.001$), financial literacy ($\beta = 0.206$, $p < 0.001$), and health literacy ($\beta = 0.090$, $p < 0.001$) had significant positive direct effects on financial retirement planning. Financial behavior ($\beta = 0.323$, $p < 0.001$) and financial literacy ($\beta = 0.371$, $p < 0.001$) also had significant positive effects on the role of a financial advisor. In contrast, health literacy did not have a statistically significant effect on the role of a financial advisor ($\beta = 0.030$, $p = 0.473$). The role of a financial advisor had a significant positive direct effect on financial retirement planning ($\beta = 0.579$, $p < 0.001$) and exhibited the strongest direct effect among all variables in the model.

Regarding the overall effects, financial behavior had a direct effect of 0.235 and an indirect effect of 0.187 through the role of a financial advisor, resulting in a total effect of 0.422 on financial retirement planning. Financial literacy had a direct effect of 0.206 and an indirect effect of 0.215, resulting in a total effect of 0.421. Health literacy had a direct effect of 0.090 and a total effect of 0.107. The model explained 79.0% of the variance in financial retirement planning.

These findings demonstrate the importance of financial behavior, financial literacy, health literacy, and the role of a financial advisor in financial retirement planning. In particular, the role of a financial advisor

constitutes an important mechanism linking financial behavior and financial literacy to financial retirement planning. Government agencies, financial institutions, and other relevant organizations should therefore promote financial knowledge and responsible financial behavior while improving the provision of appropriate financial advisory services to help individuals prepare effectively for their financial needs in retirement.

Keywords: Financial Advisor, Financial Behavior, Financial Literacy, Health Literacy, Financial Retirement Planning

บทนำ

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้ประชากรจำนวนมากเผชิญความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางการเงินหลังเกษียณ โดยเฉพาะกลุ่มคนวัยทำงานที่ยังขาดการวางแผนทางการเงินระยะยาว แม้จะมีการณรงค์และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนเกษียณอายุจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน แต่ปัญหาการขาดความรู้ทางการเงินและสุขภาพ รวมถึงพฤติกรรมทางการเงินที่ไม่เหมาะสม ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญ การวางแผนการเกษียณอายุทางการเงินมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ เนื่องจากสังคมในปัจจุบันเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไป ปัจจัย เช่น การเพิ่มขึ้นของอายุขัย (Jung, Bychkov, & Kakudo, 2022) อีกทั้งการลดลงของอัตราการเกิดส่งผลให้สัดส่วนประชากรสูงวัยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้เกิดความจำเป็นในการวางแผนการเงินอย่างรอบคอบเพื่อให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในวัยเกษียณ การมีความเข้าใจในพฤติกรรมทางการเงิน เช่น การออมเงินและการลงทุนอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงความรู้ด้านสุขภาพ เช่น การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค มีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตที่มั่นคง (Lusardi & Mitchell, 2023) ความท้าทายในการเกษียณอายุไม่ได้มีเพียงแค่การสะสมทรัพย์สินเพื่อรองรับการใช้ชีวิตหลังการทำงานเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสามารถในการจัดการทรัพยากรทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพ และบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินที่สามารถช่วยแนะนำกลยุทธ์การลงทุนและการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม

พฤติกรรมทางการเงินของบุคคลส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการออมและการลงทุนเพื่อการเกษียณอายุ เนื่องจากพฤติกรรมการใช้จ่ายและการจัดการเงินในชีวิตประจำวันมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว บุคคลที่มีพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่างมีวินัย เช่น การวางแผนงบประมาณและการควบคุมค่าใช้จ่าย จะมีแนวโน้มสามารถสะสมทรัพย์สินและลงทุนเพื่อการเกษียณอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Lusardi & Mitchell, 2023) และพฤติกรรมทางการเงินและความรู้ทางสุขภาพมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความสำเร็จของการวางแผนการเกษียณอายุโดยพฤติกรรมทางการเงินที่ดี เช่น การออมเงินอย่างสม่ำเสมอ การลงทุนอย่างมีวินัย และการจัดการหนี้สินอย่างรอบคอบ ช่วยสร้างความมั่นคงทางการเงินระยะยาว ในขณะที่ความรู้ด้านสุขภาพช่วยให้บุคคลสามารถคาดการณ์ค่าใช้จ่ายทางสุขภาพและจัดสรรทรัพยากรทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ช่วยให้บุคคลสามารถวางแผนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพในระยะยาวได้อย่างเหมาะสม ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงทางสุขภาพและการประเมินค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพล่วงหน้า เช่น ค่ารักษาพยาบาล

ค่ายา และการทำประกันสุขภาพ ช่วยลดภาระทางการเงินในวัยเกษียณและเพิ่มความมั่นคงทางการเงินโดยรวม (Peng & Min, 2020)

บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินที่มีความรู้ทางการเงินยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการวางแผนการเกษียณอายุอย่างยั่งยืน ที่ปรึกษาทางการเงินสามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางที่ช่วยเพิ่มความเข้าใจและส่งเสริมให้บุคคลตัดสินใจทางการเงินได้อย่างเหมาะสมและรอบคอบมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการตัดสินใจลงทุนและการจัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ที่ปรึกษาทางการเงินที่มีความรู้ทางการเงินสามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการให้คำแนะนำและวางแผนการลงทุนที่เหมาะสม โดยที่ปรึกษาจะช่วยวิเคราะห์เป้าหมายทางการเงินของลูกค้า ประเมินความเสี่ยง และแนะนำผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เหมาะสมกับสถานการณ์เฉพาะบุคคล การเข้าถึงที่ปรึกษาทางการเงินที่มีความเชี่ยวชาญสามารถเพิ่มความมั่นใจในการตัดสินใจลงทุนและช่วยเพิ่มโอกาสในการบรรลุเป้าหมายทางการเงินในระยะยาว (Chavarria et al., 2022)

แม้ว่าจะมีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน และการวางแผนการเกษียณอายุ (Lusardi & Mitchell, 2023; Peng & Min, 2020; Chavarria et al, 2022) แต่ยังคงขาดการบูรณาการเชิงลึก ที่เชื่อมโยงปัจจัยด้านสุขภาพ (Health Literacy) เข้ากับมิติของการวางแผนการเกษียณในบริบทของประเทศไทยอย่างครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการคาดการณ์ค่าใช้จ่ายสุขภาพในวัยสูงอายุ และผลกระทบต่อการจัดสรรทรัพยากรทางการเงินระยะยาว นอกจากนี้ จากการศึกษาวรรณกรรมที่ผ่านมา พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการศึกษาผลกระทบของพฤติกรรมทางการเงินและความรู้ทางการเงินต่อการวางแผนการเกษียณอายุเป็นหลัก โดยมักละเลยบทบาทของสุขภาพหรือความรู้ด้านสุขภาพในฐานะปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเงินและการวางแผนทางการเงินในระยะยาว อีกทั้งงานวิจัยส่วนมากไม่ได้ศึกษา “บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน” ในฐานะตัวแปรคั่นกลาง (Mediating Variable) ซึ่งมีความสำคัญเพิ่มขึ้นในยุคที่ข้อมูลทางการเงินมีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น การศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้จะช่วยเติมเต็มช่องว่างทางวิชาการ และส่งเสริมให้ประชาชนสามารถวางแผนเกษียณอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งตัวแปรคั่นกลางนี้อาจมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงพฤติกรรมทางการเงินและความรู้กับผลลัพธ์ของการวางแผนเกษียณอายุอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังไม่มีการศึกษา ร่วมกันของสามมิติหลัก ได้แก่ พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ และบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน ในโมเดลเดียวกันอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งยังไม่มีงานวิจัยใดที่เน้นการศึกษาผลกระทบร่วมของปัจจัยเหล่านี้ในกลุ่มประชากรไทย ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นบริบทเฉพาะที่มีความสำคัญเชิงนโยบาย งานวิจัยนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างที่กล่าวมาด้วยการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของพฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ และความรู้ทางการเงินต่อการวางแผนการเกษียณอายุ โดยพิจารณาบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเป็นตัวแปรคั่นกลาง เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินในสังคมไทย

ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรต้น ได้แก่ พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน และความรู้ด้านสุขภาพ ตัวแปรตามคือการวางแผนการเกษียณอายุ และใช้บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเป็นตัวแปรคั่นกลางเพื่อศึกษากลไกที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินอย่างยั่งยืน การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาว่า “พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน และความรู้ด้านสุขภาพ มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงินของบุคคลในประเทศไทยอย่างไร และบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินมีส่วนช่วยเป็นตัวแปรคั่นกลาง

ในความสัมพันธ์ดังกล่าวหรือไม่” เพื่อทำความเข้าใจถึงกลไกที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินและการตัดสินใจทางการเงินที่ยั่งยืนในระยะยาว

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior)

พฤติกรรมทางการเงินครอบคลุมถึงค่านิยมและความคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวกับหัวข้อทางการเงินส่วนบุคคลต่างๆ เช่น ผู้คนคิดว่าการออมเงินมีความสำคัญหรือไม่ (Pitthan & De Witte, 2023) พฤติกรรมทั้งเชิงบวกและเชิงลบส่งผลต่อความรู้ทางการเงินของบุคคล ผู้คนจะไม่สนใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน เช่น หากพวกเขามีพฤติกรรมที่ไม่ดีเกี่ยวกับการออมเงินสำหรับอนาคต ผลการสำรวจเผยให้เห็นความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องระหว่างพฤติกรรมทางการเงินและการวางแผนทางการเงิน (Haupt, 2021) ผู้ที่บริหารจัดการเงินได้ดีจะมีสถานะทางการเงินที่ดีขึ้น รวมทั้งมีเงินออมมากขึ้นและมีความมั่นคงทางการเงินเพิ่มขึ้นสำหรับตนเองและครอบครัว (Mulet-Fortega, Lunn, Merigo, & Horrach, 2021) พฤติกรรมทางการเงินเป็นรูปแบบสำคัญที่สามารถเพิ่มความตั้งใจในการออมของบุคคล ตลอดจนการวางแผนทางการเงินที่ยั่งยืน (Mustafa, Islam, Asyraf, Hassan, Royhan, & Rahman, 2023) มีงานวิจัยหลายชิ้นที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเงินของลูกค้าและบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน Kadir, Zainon, Ismail, Aziz and Amran (2020) ได้ทำการศึกษาวิจัยในมาเลเซียและพบว่าพฤติกรรมทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน ในขณะที่ Ranjan (2025) ได้ศึกษา แผนธุรกิจงานสนับสนุนฝ่ายขายผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ได้เน้นถึงความสำคัญของการสนับสนุนที่ปรึกษาทางการเงินในการจัดการกับพฤติกรรมการเงินของลูกค้า เพื่อให้บริการที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น และในงานวิจัยของ Shahrudin, Zain and Ahmad (2021) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดการวางแผนทางการเงินในหมู่ผู้ใหญ่วัยทำงานระหว่างการระบาดของโควิด 19 พบว่าความรู้ทางการเงินและแรงจูงใจทางการเงินมีผลต่อพฤติกรรมวางแผนทางการเงินของลูกค้า ซึ่งที่ปรึกษาทางการเงินสามารถใช้ข้อมูลนี้ในการปรับกลยุทธ์การให้คำแนะนำ ซึ่งหลายๆ งานชี้ให้เห็นว่าทัศนคติและความรู้ทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมวางแผนการเงิน ซึ่งที่ปรึกษาทางการเงินควรพิจารณาในการให้คำแนะนำ สะท้อนถึงความสำคัญของการเข้าใจพฤติกรรมทางการเงินของลูกค้า เพื่อที่ปรึกษาทางการเงินจะสามารถปรับบทบาทและกลยุทธ์ในการให้คำแนะนำได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาครั้งนี้จะเสนอสมมติฐานต่อไปนี้

H1: พฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน

H4: พฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน

2. ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)

ทัศนคติของบุคคลต่อสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับประวัติทางการแพทย์ และความปรารถนาที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของความรู้สึกที่มีต่อสถานะสุขภาพของตน (Mustafa et al., 2023) ความสามารถในการหารายได้ของบุคคลนั้นอาจถูกจำกัดโดยสุขภาพที่ไม่ดีและความพิการ ตามการสำรวจระดับชาติ

และการเจ็บป่วยของชาวมาเลเซียยังคงมีความรู้ด้านสุขภาพโดยทั่วไปในระดับต่ำ แม้ว่าความรู้ด้านสุขภาพอาจแรงให้บุคคลตัดสินใจเกษียณอายุ แต่สุขภาพที่ไม่ดีก็ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อแผนเกษียณอายุเสมอไป (Storey, Hanna, Missen, Hakman, Osborne, & Beauchamp, 2020) ความรู้ทางการเงินที่ดีขึ้นนั้นเชื่อมโยงกับสุขภาพทางปัญญาและจิตใจของผู้สูงอายุมากกว่าความรู้ด้านสุขภาพที่สูงขึ้น ซึ่งช่วยกระตุ้นให้มีกิจกรรมทางกายเป็นประจำ (Bialowolski, Cwynar, & Weziak-Bialowolska, 2022) เนื่องจากการวางแผนทางการเงินและความรู้ด้านสุขภาพเชื่อมโยงกัน การศึกษาครั้งก่อนจึงตั้งสมมติฐานว่าผู้ที่ใช้พฤติกรรมการค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพมีแนวโน้มที่จะใช้การวางแผนเกษียณอายุมากกว่า (Lee, Kim, & Hanna, 2023) ในขณะที่ Brimah and Ofei (2025) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีในหมู่ชาวชนบทและชาวเมืองในกานาและพบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

ดังนั้น ความรู้ด้านสุขภาพที่สูงขึ้นอาจส่งผลให้มีแรงจูงใจสูงในการรักษาการใช้ชีวิตที่มีสุขภาพดี จำเป็นต้องมีการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงินที่ดีเพื่อให้ตนเองมีสุขภาพดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีหลังเกษียณอายุ จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จึงตั้งสมมติฐานว่า:

H2: ความรู้ด้านสุขภาพมีอิทธิพลต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน

H5: ความรู้ด้านสุขภาพมีอิทธิพลต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน

3. ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy)

ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) เป็นการมีข้อมูลและความสามารถที่จำเป็นในการตัดสินใจทางการเงินและจัดการทรัพยากรทางการเงินอย่างมั่นใจ (Nguyen & Nguyen, 2020) การพัฒนาความรู้และทักษะทางการเงินและความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองเป็นสองส่วนของความรู้ทางการเงินที่ขึ้นอยู่กับการศึกษาหรือประสบการณ์ของผู้คนเกี่ยวกับแนวคิดและสินค้าทางการเงิน (Koskelainen, Kalmi, Scornavacca, & Vartiainen, 2023) ผู้ที่มีความรู้ทางการเงินจะรู้ดีกว่าที่จะใช้จ่ายมากกว่ารายได้ต่อเดือน ซึ่งจะทำให้พวกเขามีเงินออมเพียงพอเมื่อรายได้ลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากเกษียณอายุ (Mitchell & Lusardi, 2022) ในขณะที่ Dhlembeu, Kekana and Mvita (2022) ได้ตรวจสอบว่าระดับความรู้ทางการเงินของประชาชนในแอฟริกาใต้ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสำหรับวัยเกษียณหรือไม่ ประเมินความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของความรู้ทางการเงิน เช่น ความเข้าใจในแนวคิดการออม การลงทุน และการวางแผนอนาคตกับพฤติกรรมการวางแผนการเกษียณ จากผลการศึกษานี้เสนอสมมติฐานต่อไปนี้

H3: ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน

H6: ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน

4. บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of Financial Advisors)

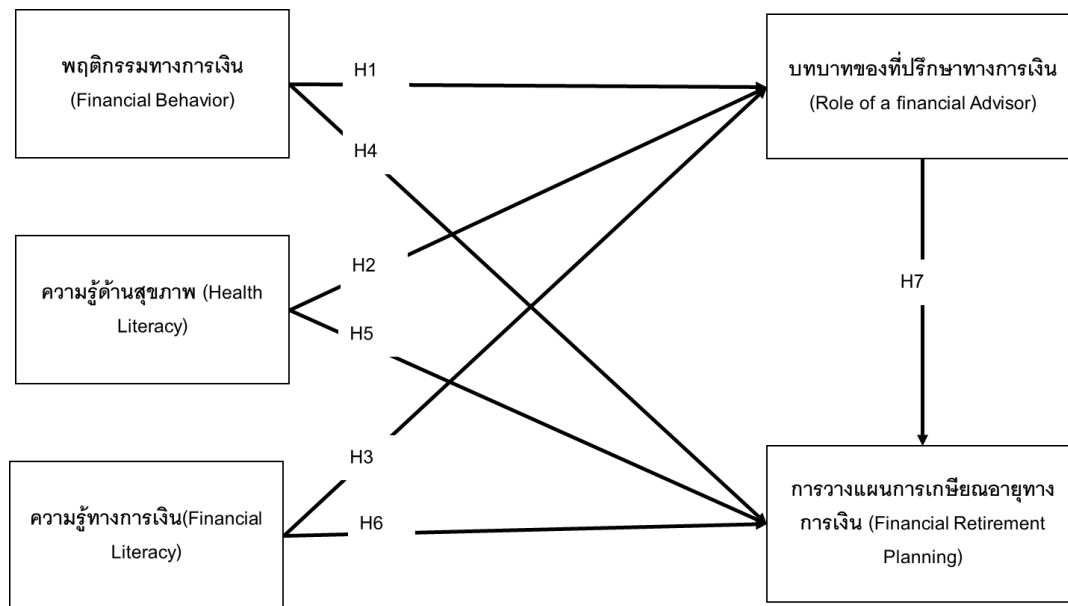
แหล่งที่ดีที่สุดในการรับความรู้เฉพาะด้านเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินคือ จากที่ปรึกษาทางการเงิน ความรับผิดชอบของที่ปรึกษาทางการเงิน ได้แก่ การประสานงาน บุรณการ และสอนลูกค้าเกี่ยวกับด้านต่างๆ ของการวางแผนทางการเงิน เช่น การปกป้องทรัพย์สิน การเกษียณอายุ การจัดการหนี้ การวางแผนภาษีและการลงทุน ที่ปรึกษาทางการเงินต้องมีคุณสมบัติ (เช่น นักวางแผนทางการเงินที่ได้รับการรับรอง) มีประสบการณ์ และมีความรู้ ก่อนที่จะได้รับอนุญาตให้ให้คำแนะนำด้านการลงทุนในมาเลเซีย ที่ปรึกษาทางการเงินจะต้องผ่านการสอบที่จำเป็น และมีใบอนุญาตที่จำเป็นจากตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วย การให้ความเห็นชอบที่ปรึกษาทางการเงิน และขอขเขตการดำเนินงานพ.ศ. 2552 (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2567) ที่ปรึกษาทางการเงินมักจะช่วยเหลือลูกค้าในการสร้างเป้าหมายที่วัดผลได้ การกระจายบัญชีเกษียณอายุ และปรับปรุงความพร้อมรับมือเหตุฉุกเฉินจากมุมมองการวางแผนเกษียณอายุ จากการวิจัย การตัดสินใจของบุคคลในการแสวงหาคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญนั้นได้รับอิทธิพลจากทัศนคติทางการเงิน ความเชี่ยวชาญ และลักษณะประชากร (Mustafa et al., 2023) ผู้คนไม่ใช่ที่ปรึกษาทางการเงินเสมอไป ไม่ใช่ทุกคนจะให้คำแนะนำที่มีคุณภาพสูงและมีมูลค่าเพิ่ม ดังนั้นหน้าที่ของที่ปรึกษาทางการเงินอาจส่งผลกระทบต่อการจัดการพฤติกรรมของบุคคล ทำให้พวกเขาได้เปรียบหรือควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเต็มที่ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการออมเพื่อการเกษียณอายุ (Sommer & Lim, 2022) โดยใช้แนวทางทางจิตวิเคราะห์แบบนาม Kim, Maurer and Mitchell (2021) ได้พิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างหน้าที่ของที่ปรึกษาทางการเงินและการรักษาเป้าหมายการออมเพื่อการเกษียณอายุ และพบว่าครัวเรือนที่ใช้ที่ปรึกษาทางการเงินมีแนวโน้มที่จะอ้างถึงการเกษียณอายุเป็นเหตุผลในการออมมากกว่าครัวเรือนที่ไม่ได้ใช้ที่ปรึกษาทางการเงิน Mustafa et al. (2023) ได้ศึกษาวิจัยความตั้งใจของลูกค้าในการออมเพื่อการเกษียณอายุโดยใช้ที่ปรึกษาทางการเงินมืออาชีพ และการวิเคราะห์ระบุว่าบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินมืออาชีพไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อความตั้งใจของลูกค้าในการวางแผนการเกษียณอายุ Tiwari (2024) ได้ศึกษาพบว่าพฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุ โดยเฉพาะในด้านการออมและการลงทุนที่มีวินัย ดังนั้น การศึกษานี้จะใช้บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเป็นตัวแปรควบคุม และเสนอสมมติฐานดังต่อไปนี้

H7: บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน

จากการศึกษาวรรณกรรมที่ผ่านมา พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการศึกษามลกระทบของพฤติกรรมทางการเงินและความรู้ทางการเงินต่อการวางแผนการเกษียณอายุเป็นหลัก โดยมักละเลยบทบาทของสุขภาพหรือความรู้ด้านสุขภาพในฐานะปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางการเงินและการวางแผนทางการเงินในระยะยาว อีกทั้งงานวิจัยส่วนมากไม่ได้ศึกษา “บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน” ในฐานะตัวแปรคั่นกลางอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทยที่ยังขาดการวิจัยในเชิงกลไกอย่างเป็นระบบ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยการบูรณาการปัจจัยทั้งสาม ได้แก่ พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ และความรู้ทางการเงิน เข้ากับบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินในแบบจำลองเดียว เพื่อศึกษาทั้งอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมอย่างครบถ้วน

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาของ Shaharuddin et al. (2021) ที่พบว่า ความรู้ทางการเงินและแรงจูงใจส่งต่อการวางแผนทางการเงินโดยไม่มีการพิจารณาตัวแปรคั่นกลาง กับการศึกษาของ Mustafa et al. (2023) ที่เสนอให้ใช้ “บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน” เป็นตัวแปรเสริม พบว่ายังไม่มี การตรวจสอบอิทธิพลร่วมกัน

ของทั้งพฤติกรรมทางการเงินและความรู้ในมิติสุขภาพแบบองค์รวม ดังนั้น การนำทั้งสามตัวแปรมาวิเคราะห์ร่วมกับบทบาทของที่ปรึกษา จึงนับเป็นข้อเสนอใหม่ที่ยังไม่ปรากฏอย่างชัดเจนในบริบทของงานวิจัยเดิม จากการทบทวนวรรณกรรม จะเห็นได้ชัดว่ามีช่องว่างในการวิจัยในการใช้บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเป็นตัวแปรคั่นกลางความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ทางการเงิน และความสำเร็จของการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน จึงพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่ใช้บริการการวางแผนทางการเงินในประเทศไทย ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 24 ตัวแปร (24 ตัวแปรสังเกต X 20 เท่า) ซึ่งต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 480 ตัวอย่าง จากเงื่อนไขในการใช้สถิติวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling, SEM) สามารถอาศัยได้หลายเกณฑ์ประกอบการพิจารณา (Hair, 2011) กล่าวว่า ตัวแบบสมการโครงสร้างเป็นเทคนิคที่ต้องใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ โดยควรกำหนดให้มีขนาด 200 ตัวอย่างขึ้นไป และจำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับจำนวนตัวแปรสังเกตได้ คูณด้วย 20 และในงานวิจัยนี้มีจำนวนตัวแปรสังเกตได้เท่ากับ 24 ตัว ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ควรมากกว่าหรือเท่ากับ $24 \times 20 = 480$ ตัวอย่าง ซึ่งมีความสอดคล้องกับเกณฑ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเนื้อหาคำถามออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 5 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a Financial Advisor) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 6 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial Retirement Planning) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 7 เป็นข้อเสนอแนะทั่วไป

โดยข้อคำถามตอนที่ 2- 6 เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้อาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเป็นผู้พิจารณา จำนวน 3 ท่าน ประเมินว่าเครื่องมือ นั้นๆ มีความเที่ยงตรงตามโครงสร้างหรือไม่ โดยหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) บทบาทของ ที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a Financial Advisor) และการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial Retirement Planning) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ที่คำนวณควร ได้มากกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นจะเลือกไว้ใช้ ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ทุกข้อ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณา แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดสอบใช้ Try Out กับกลุ่มที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด และนำผลการทดลองมาวิเคราะห์ ความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach Alpha โดยภาพรวมของแบบสอบถามทั้งชุดมีความเชื่อมั่นเฉลี่ย เท่ากับ 0.842 ซึ่งทุกค่ามีค่าเกิน 0.80 แสดงถึงความน่าเชื่อถือที่ยอมรับได้

4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย โดยใช้ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผู้วิจัยกำหนดอันดับราคาชั้นโดยใช้เกณฑ์ ของเบสท์ (Best, 1981) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดการแปลความหมายได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร หาค่าขนาดอิทธิพล และทิศทางว่าเป็นอย่างไร มีการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลระหว่างโมเดลสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เกณฑ์ความสอดคล้องของโมเดล (Model Fit Indices) (Schumacker & Lomax, 2010) มีดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์ความสอดคล้องของโมเดล

ชื่อเกณฑ์	คำอธิบาย	ค่าที่ยอมรับได้
Chi-square (χ^2)	ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าที่สังเกตกับค่าที่โมเดลคาดการณ์	ไม่ควรมีค่าสูง และ $p > 0.05$ (แต่ขึ้นกับขนาดกลุ่มตัวอย่าง)
Chi-square/df (CMIN/df)	ค่าเฉลี่ยของ χ^2 ต่อองศาเสรี	< 3 ถือว่ายอมรับได้ดี
CFI (Comparative Fit Index)	เปรียบเทียบโมเดลกับโมเดลอิสระ	> 0.90 ดี, > 0.95 ดีมาก
GFI (Goodness of Fit Index)	ค่าวัดความเหมาะสมของโมเดลต่อข้อมูลจริง	> 0.90 ดี, > 0.95 ดีมาก
RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation)	วัดค่าความคลาดเคลื่อนของโมเดล	< 0.08 ยอมรับได้, < 0.05 ดีมาก
RMR (Root Mean Square Residual)	ค่าความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยของตัวแปรสังเกต	< 0.08 ดี

ผลการศึกษา

1. สรุปผลข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 480 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 54.8 เพศชายมีสัดส่วนร้อยละ 45.2 ช่วงอายุกลุ่มอายุที่มีจำนวนมากที่สุดคือ 41-50 ปี (ร้อยละ 34.6) รองลงมาคือกลุ่มอายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 29.2) กลุ่มอายุน้อยกว่า 20 ปี มีเพียงร้อยละ 11.3 และกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไปร้อยละ 10.4 ระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 50.0) ระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีสัดส่วนร้อยละ 29.2 ต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 20.8 อาชีพกลุ่มอาชีพหลักคือ ค้าขาย/ประกอบกิจการส่วนตัว (ร้อยละ 32.3) รองลงมาคือนักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 24.8) พนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 22.7) ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 17.5) อื่นๆ เช่น รับจ้างทั่วไป มีเพียงร้อยละ 2.7 รายได้ต่อเดือนโดยประมาณ กลุ่มรายได้ 30,001-45,000 บาท มีมากที่สุด ร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ 45,001-60,000 บาท (ร้อยละ 25.0) กลุ่มรายได้ตั้งแต่ 60,001 บาทขึ้นไปมีร้อยละ 17.1 รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท มีเพียงร้อยละ 9.8 รายจ่ายต่อเดือนโดยประมาณ กลุ่มที่มีรายจ่าย 30,001-45,000 บาท เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด (ร้อยละ 35.4) รองลงมาคือ 60,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 25.4) รายจ่าย 45,001-60,000 บาท (ร้อยละ 22.9) รายจ่ายไม่เกิน 15,000 บาท มีน้อยที่สุดร้อยละ 7.7

2. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ในส่วนนี้เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบด้วย พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a Financial Advisor) และการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial retirement planning) จากกลุ่มตัวอย่าง 480 ตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

2.1 พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นด้านพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior)

พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ก่อนที่ฉันจะซื้ออะไร ฉันจะพิจารณาอย่างรอบคอบว่าฉันสามารถซื้อมันได้หรือไม่	4.19	0.549	มาก
2. ฉันมักจะใช้ชีวิตเพื่อวันนี้และปล่อยให้วันพรุ่งนี้ดูแลตัวเอง	4.20	0.568	มาก
3. ฉันพบว่าการใช้เงินนั้นน่าพอใจมากกว่าการออมไว้ในระยะยาว	4.19	0.560	มาก
4. ฉันชำระบิลตรงเวลา	4.09	0.580	มาก
5. ฉันพร้อมที่จะเสี่ยงเงินของตัวเองบางส่วนเมื่อต้องออมเงินหรือลงทุน	4.18	0.522	มาก
6. ฉันคอยจับตาดูเรื่องการเงินของตัวเองอย่างใกล้ชิด	4.13	0.584	มาก
ภาพรวม	4.16	0.546	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.546 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ก่อนที่ฉันจะซื้ออะไร ฉันจะพิจารณาอย่างรอบคอบว่าฉันสามารถซื้อมันได้หรือไม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.549 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ฉันมักจะใช้ชีวิตเพื่อวันนี้และปล่อยให้วันพรุ่งนี้ดูแลตัวเองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.568 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ฉันพบว่าการใช้เงินนั้นน่าพอใจมากกว่าการออมไว้ในระยะยาว มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.560 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ฉันชำระบิลตรงเวลามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.58 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ฉันพร้อมที่จะเสี่ยงเงินของตัวเองบางส่วนเมื่อต้องออมเงินหรือลงทุน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.522 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ฉันคอยจับตาดูเรื่องการเงินของตัวเองอย่างใกล้ชิด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.584 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.2 ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นด้านความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)

ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1. ฉันตรวจสุขภาพของฉันทุกปี	4.01	0.535	มาก
2. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ฉันมีสุขภาพที่แข็งแรง	4.00	0.582	มาก
3. หากฉันสูญเสียแหล่งรายได้หลัก ฉันสามารถที่จะรักษาตัวจากการเจ็บป่วยได้	4.07	0.506	มาก
4. การลงทุนที่มีผลตอบแทนสูงมักจะมีความเสี่ยงสูง	4.11	0.520	มาก
ภาพรวม	4.05	0.560	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.560 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ฉันตรวจสุขภาพของฉันทุกปี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.535 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาฉันมีสุขภาพที่แข็งแรงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.582 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก หากฉันสูญเสียแหล่งรายได้หลัก ฉันสามารถที่จะรักษาตัวจากการเจ็บป่วยได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.506 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก การลงทุนที่มีผลตอบแทนสูงมักจะมีความเสี่ยงสูงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.520 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.3 ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy)

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นด้านความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy)

ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา รายได้ของฉันไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพ	4.08	0.573	มาก
2. ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ฉันเก็บเงินได้	4.07	0.594	มาก
3. หากฉันสูญเสียแหล่งรายได้หลัก เงินออมของฉันสามารถครอบคลุมค่าครองชีพได้โดยไม่ต้องกู้ยืมหรือยืมบ้าน	4.09	0.597	มาก
4. การลงทุนที่มีผลตอบแทนสูงมักจะมีความเสี่ยงสูง	4.08	0.574	มาก

ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
5. เงินเพื่อที่สูงหมายความว่าค่าครองชีพเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว	4.01	0.608	มาก
ภาพรวม	4.07	0.580	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.580 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา รายได้ของเงินไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.573 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาเงินเก็บเงินได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.594 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก หากเงินสูญเสียดังกล่าวได้หลัก เงินออมของเงินก็สามารถครอบคลุมค่าครองชีพได้โดยไม่ต้องกู้ยืมเงินหรือยืมบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.597 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก การลงทุนที่มีผลตอบแทนสูงมักจะมีความเสี่ยงสูงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.574 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เงินเพื่อที่สูงหมายความว่าค่าครองชีพเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.608 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.4 บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a Financial Advisor)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นด้านบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน

บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a Financial Advisor)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1. ที่ปรึกษาทางการเงินสามารถให้แนวทางแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์ สำหรับความต้องการทางการเงินของเงินหลังจากเกษียณอายุได้	4.01	0.645	มาก
2. ที่ปรึกษาทางการเงินสามารถแยกแยะข้อมูลที่เกี่ยวข้องออกจาก ข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องมากมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เงิน ไม่เข้าใจ	4.06	0.663	มาก
3. ที่ปรึกษาทางการเงินสามารถให้ภาพรวมทั้งหมดของผลิตภัณฑ์ทาง การเงินที่เกี่ยวข้องกับเงินได้	4.0	0.661	มาก
4. เงินเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมสำหรับคำแนะนำทางการเงินที่ดี	3.98	0.625	มาก
5. คำแนะนำจากที่ปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ ทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุของเงิน	4.04	0.552	มาก
ภาพรวม	4.02	0.522	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a Financial Advisor) ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.522 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ฉันเชื่อว่าที่ปรึกษาทางการเงินสามารถให้แนวทางแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์สำหรับความต้องการทางการเงินของฉันหลังจากเกษียณอายุได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.645 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ที่ปรึกษาทางการเงินสามารถแยกแยะข้อมูลที่เกี่ยวข้องออกจากข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องมากมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่ฉันไม่เข้าใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.663 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ที่ปรึกษาทางการเงินสามารถให้ภาพรวมทั้งหมดของผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับฉันได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.661 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ฉันเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมสำหรับคำแนะนำทางการเงินที่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.625 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คำแนะนำจากที่ปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุของฉัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.552 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.5 การวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial Retirement Planning)

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นด้านการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน

การวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial retirement planning)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1.โดยรวมแล้ว ฉันมั่นใจว่า ฉันจะมีเงินเพียงพอที่จะใช้ชีวิตอย่างสบายตลอดช่วงเกษียณอายุ	3.97	0.679	มาก
2.เงินออมของฉันเพียงพอที่จะเลี้ยงครอบครัวและตัวฉันเองหลังเกษียณอายุ	3.98	0.649	มาก
3.ฉันคำนวณไว้แล้วว่าฉันจะต้องออมเงินเท่าไรสำหรับชีวิตหลังเกษียณอายุ	4.01	0.63	มาก
4.ฉันมักจะกำหนดเป้าหมายงบประมาณสำหรับการใช้จ่ายของฉัน	4.06	0.569	มาก
ภาพรวม	4.00	0.584	มาก

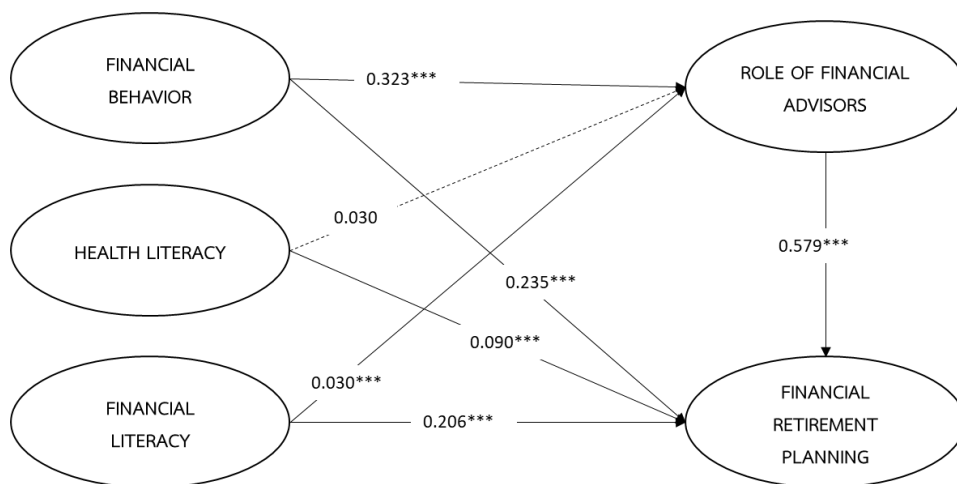
จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial Retirement Planning) ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.584 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยรวมแล้ว ฉันมั่นใจว่าฉันจะมีเงินเพียงพอที่จะใช้ชีวิตอย่างสบายตลอดช่วงเกษียณอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.679 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เงินออมของฉันเพียงพอที่จะเลี้ยงครอบครัวและตัวฉันเองหลังเกษียณอายุ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.649 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ฉันคำนวณไว้แล้วว่าฉันจะต้องออมเงินเท่าไร

สำหรับชีวิตหลังเกษียณอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.63 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ฉะนั้นมักจะกำหนดเป้าหมายงบประมาณสำหรับการใช้จ่ายของตน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.569 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. สรุปผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ของโมเดลพลวัตของการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน: พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ทางการเงิน โดยมีบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเป็นตัวแปรคั่นกลางในประเทศไทย เพื่อทำการตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้างและทำการปรับโมเดลให้มีความสมบูรณ์เพื่อให้ค่าสถิติเป็นที่ยอมรับโดยวิธีเชื่อมตัวแปร Modification Indices และทำการตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้างด้วยการพิจารณาค่าน้ำหนักตัวแปรและค่า R^2 เพื่อตรวจสอบความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ โดยภายหลังการปรับโมเดล ผู้วิจัยตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า โมเดลสมการโครงสร้างมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไคสแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติ (CMIN เท่ากับ 476.728 ที่องศาอิสระ (df) 183 ค่าดัชนีอัตราส่วนไคสแควร์สัมพัทธ์ (CMIN/df เท่ากับ 2.605 ซึ่งน้อยกว่า 3.0 โดยมี p-value เท่ากับ 0.000 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 0.965 ซึ่งมากกว่า 0.90 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.927 ซึ่งมากกว่า 0.90 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (RMSEA) เท่ากับ 0.058 ซึ่งน้อยกว่า 0.08 และค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน (RMR) เท่ากับ 0.023 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ซึ่งตามทฤษฎีอธิบายได้ว่า โมเดลสมการโครงสร้างดังกล่าวมีความสอดคล้องกลมกลืนกับโมเดลทางทฤษฎีที่กำหนดไว้ในระดับที่ยอมรับได้ (Schumacker & Lomax, 2010) ดังแสดงในภาพที่ 2

(Chi-square/df = 2.605, p-value = 0.000, CFI = 0.965, GFI = 0.927, RMSEA = 0.058, RMR = 0.023)

ภาพที่ 2 แสดงโมเดลสมการโครงสร้างพลวัตของการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน: พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ทางการเงิน โดยมีบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเป็นตัวแปรคั่นกลางในประเทศไทย

ตารางที่ 7 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างค่าดัชนี เกณฑ์ แนวคิดการผลการทดสอบความกลมกลืนพิจารณาก่อนปรับและหลังปรับ

ค่าดัชนี	เกณฑ์	โมเดลก่อนปรับ		โมเดลหลังปรับ	
		ค่าสถิติ	ผลพิจารณา	ค่าสถิติ	ผลพิจารณา
CMIN/df	<3.00	5.917	ไม่ผ่าน	2.605	ผ่าน
p-value	>0.05	0.000	ไม่ผ่าน	0.000	ไม่ผ่าน
CFI	>0.90	0.831	ไม่ผ่าน	0.965	ผ่าน
GFI	>0.90	0.782	ไม่ผ่าน	0.927	ผ่าน
RMSEA	<0.08	0.114	ไม่ผ่าน	0.058	ผ่าน
RMR	<0.05	0.037	ผ่าน	0.023	ผ่าน

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีทั้ง 5 ตัว ซึ่งชี้ให้เห็นว่าโมเดลสมการโครงสร้างพลวัตของการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน: พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ทางการเงิน โดยมีบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเป็นตัวแปรต้นกลางในประเทศไทย ประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายนอก ได้แก่ พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a Financial Advisor) การวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial Retirement Planning) หลังปรับโมเดล มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทั้งหมดและมีค่าความเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนด และตัวแปรต่างๆ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเฉลี่ยได้แก่ ตัวแปรแฝงพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) มีตัวแปรสังเกตได้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบเฉลี่ย 0.587 ตัวแปรแฝงความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) มีตัวแปรสังเกตได้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบเฉลี่ย 0.646 ตัวแปรแฝงความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) มีตัวแปรสังเกตได้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบเฉลี่ย 0.569 ตัวแปรแฝงบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a Financial Advisor) มีตัวแปรสังเกตได้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบเฉลี่ย 0.507 ตัวแปรแฝงการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial Retirement Planning) มีตัวแปรสังเกตได้ที่มีน้ำหนักองค์ประกอบเฉลี่ย 0.510 ซึ่งแต่ละตัวแปรีมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าเหมาะสมยอมรับได้

ผลการวิเคราะห์เพื่อตอบสมมติฐานการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง และผลการทดสอบอิทธิพลของตัวแปรแฝงในโมเดลสมการโครงสร้างพลวัตของการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน: พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ทางการเงิน โดยมีบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเป็นตัวแปรต้นกลางในประเทศไทยที่แสดงค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อตัวแปรผล ทำให้ผู้วิจัยสามารถตอบสมมติฐานข้อที่ 1-7

ตารางที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความถดถอยของตัวแปรแฝง

เส้นทาง				β	S.E.	C.R.	p-value
H1	FB	→	RFA	0.323	0.063	6.673	0.000***
H2	HL	→	RFA	0.030	0.052	0.718	0.473
H3	FL	→	RFA	0.371	0.050	7.636	0.000***
H4	FB	→	FRP	0.235	0.050	7.380	0.000***
H5	HL	→	FRP	0.090	0.036	3.711	0.000***
H6	FL	→	FRP	0.206	0.04	6.377	0.000***
H7	RFA	→	FRP	0.579	0.051	13.723	0.000***

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 8 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อตอบสมมติฐานการวิจัยของโมเดลสมการโครงสร้างพลวัตของการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน: พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ทางการเงิน โดยมีบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเป็นตัวแปรคั่นกลางในประเทศไทย แสดงได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 (H1) พฤติกรรมทางการเงิน (FB) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.323 ค่า S.E. เท่ากับ 0.063 ค่า C.R. เท่ากับ 6.673 และค่า $p < 0.001$ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน H1 แสดงให้เห็นว่า เมื่อบุคคลมีพฤติกรรมทางการเงินที่ดีขึ้น จะส่งเสริมให้บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินมีความสำคัญต่อกระบวนการตัดสินใจและการวางแผนทางการเงินมากขึ้น

สมมติฐานที่ 2 (H2) ความรู้ด้านสุขภาพ (HL) มีอิทธิพลต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.030 ค่า S.E. เท่ากับ 0.052 ค่า C.R. เท่ากับ 0.718 และค่า $p = 0.473$ ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงไม่ยอมรับสมมติฐาน H2 สะท้อนให้เห็นว่าความรู้ด้านสุขภาพเพียงอย่างเดียวไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 3 (H3) ความรู้ทางการเงิน (FL) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.371 ค่า S.E. เท่ากับ 0.050 ค่า C.R. เท่ากับ 7.636 และค่า $p < 0.001$ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน H3 แสดงว่าบุคคลที่มีความรู้ทางการเงินสูงมีแนวโน้มที่จะสามารถรับรู้ เข้าใจ และใช้ประโยชน์จากคำแนะนำของที่ปรึกษาทางการเงินในการวางแผนทางการเงินได้มากขึ้น

สมมติฐานที่ 4 (H4) พฤติกรรมทางการเงิน (FB) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (FRP) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.235 ค่า S.E. เท่ากับ 0.050 ค่า C.R. เท่ากับ 7.380 และค่า $p < 0.001$ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน H4 แสดงว่าการมีพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสม เช่น

การควบคุมค่าใช้จ่าย การออม การลงทุน และการบริหารจัดการหนี้สิน มีส่วนสนับสนุนให้บุคคลสามารถวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สมมติฐานที่ 5 (H5) ความรู้ด้านสุขภาพ (HL) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (FRP) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.090 ค่า S.E. เท่ากับ 0.036 ค่า C.R. เท่ากับ 3.711 และค่า $p < 0.001$ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน H5 แม้ว่าขนาดอิทธิพลจะค่อนข้างต่ำ แต่แสดงให้เห็นว่าความรู้และความเข้าใจด้านสุขภาพมีส่วนช่วยให้บุคคลตระหนักถึงค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในวัยเกษียณ ส่งผลให้มีการเตรียมความพร้อมทางการเงินมากขึ้น

สมมติฐานที่ 6 (H6) ความรู้ทางการเงิน (FL) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (FRP) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.206 ค่า S.E. เท่ากับ 0.040 ค่า C.R. เท่ากับ 6.377 และค่า $p < 0.001$ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน H6 แสดงว่าการมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการออม การลงทุน การบริหารความเสี่ยง และผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ช่วยให้ผู้บุคคลสามารถกำหนดเป้าหมายและเตรียมความพร้อมทางการเงินสำหรับวัยเกษียณได้ดีขึ้น

สมมติฐานที่ 7 (H7) บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (FRP) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.579 ค่า S.E. เท่ากับ 0.051 ค่า C.R. เท่ากับ 13.723 และค่า $p < 0.001$ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน H7 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล พบว่า บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) ต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (FRP) มีขนาดอิทธิพลสูงที่สุดในแบบจำลองที่ส่งผลโดยตรงต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (FRP) สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของที่ปรึกษาทางการเงินในการช่วยให้บุคคลวิเคราะห์สถานะทางการเงิน กำหนดเป้าหมาย วางแผนการออมและการลงทุน ตลอดจนเตรียมความพร้อมสำหรับการเกษียณอายุ

ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรเหตุและตัวแปรผล ตัวแปรเหตุตัวแปรผล

ตารางที่ 9 ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมระหว่างตัวแปรเหตุและตัวแปรผล ตัวแปรเหตุตัวแปรผล

ตัวแปร	บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a financial Advisor)			การวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial Retirement Planning)		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior)	0.323***	-	0.323	0.235***	0.187***	0.422
ความรู้ด้านสุขภาพ	0.030	-	0.030	0.090***	0.018***	0.107

ตัวแปร	บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a financial Advisor)			การวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial Retirement Planning)		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
(Health Literacy)						
ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy)	0.371***	-	0.371	0.206***	0.215***	0.421
บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a Financial Advisor)	-	-	-	0.579***	-	0.579
R ²		0.358			0.790	
คิดเป็นร้อยละ		35.8%			79.0%	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

หมายเหตุ: DE = อิทธิพลทางตรง, IE = อิทธิพลทางอ้อม, TE = อิทธิพลรวม

จากตารางที่ 9 ผลการทดสอบอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของโมเดลสมการพลวัตของการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน: พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ทางการเงิน โดยมีบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเป็นตัวแปรคั่นกลางในประเทศไทย มีดังนี้

บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a Financial Advisor: RFA) ได้รับอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงจาก พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.323 และความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.371 แต่ไม่พบอิทธิพลทางตรงของความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a Financial Advisor) ได้ร้อยละ 35.8

การวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial Retirement Planning) ได้รับอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงจาก พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.235 ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.090 และความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.206 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) การวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial Retirement Planning) ได้ร้อยละ 79.0

ขณะเดียวกัน การวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial Retirement Planning) ได้รับอิทธิพลทางอ้อมผ่านบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a financial Advisor) (RFA) จำนวน 2 เส้นทาง ได้แก่ อิทธิพลทางอ้อมของพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) (FB $\rightarrow$ RFA $\rightarrow$ FRP) มีค่าอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.187 และอิทธิพลทางอ้อมของความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) (FL $\rightarrow$ RFA $\rightarrow$ FRP) มีค่าอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.215 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งมีอิทธิพลแบบ Partial Mediator ในขณะที่ ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) มีอิทธิพลแบบ Direct Effect ต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial Retirement Planning)

สรุปภาพรวมผลการวิจัย พฤติกรรมทางการเงินและความรู้ทางการเงิน มีอิทธิพลเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ ไม่มีอิทธิพลที่มีนัยสำคัญต่อการวางแผนการ

เกษียณอายุ แต่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน มีอิทธิพลสูงสุดต่อการวางแผนการเกษียณอายุ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในการเสริมสร้างแผนการเงินที่มั่นคงในระยะยาว

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง พลวัตของการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน: พฤติกรรมทางการเงิน ความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ทางการเงิน โดยมีบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินเป็นตัวแปรคั่นกลางในประเทศไทย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 พฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน
ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมทางการเงิน (FB) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.323, p < 0.001$) จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 ผลดังกล่าวสะท้อนว่าบุคคลที่มีพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสม เช่น การจัดทำงบประมาณ การควบคุมค่าใช้จ่าย การออมอย่างสม่ำเสมอ การจัดการหนี้สิน และการลงทุน มีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการแสวงหาข้อมูลและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทางการเงินมากขึ้น ผลการศึกษานี้สามารถอธิบายได้ด้วย Theory of Planned Behavior ของ Ajzen (1991) ซึ่งเสนอว่า พฤติกรรมของบุคคลได้รับอิทธิพลจากเจตคติ บรรทัดฐานทางสังคม และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เมื่อบุคคลมีพฤติกรรมการจัดการทางการเงินที่เป็นระบบ ย่อมมีความตระหนักถึงความสำคัญของการตัดสินใจทางการเงินระยะยาว และสามารถใช้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ พฤติกรรมทางการเงินที่ดีไม่ได้หมายความว่าบุคคลจะไม่ต้องการที่ปรึกษา แต่ในทางกลับกันอาจทำให้บุคคลสามารถมองเห็นประโยชน์ของคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญได้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะการวางแผนการลงทุน ภาษี การบริหารความเสี่ยง และการเกษียณอายุ และสอดคล้องกับ Mustafa et al. (2023) ที่ระบุว่า พฤติกรรมทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ จะใช้บริการที่ปรึกษาทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ ช่วยยกระดับการตัดสินใจทางการเงินในเชิงคุณภาพมากขึ้น

สมมติฐานที่ 2 ความรู้ด้านสุขภาพมีอิทธิพลเชิงบวกต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ด้านสุขภาพ (HL) ไม่มีอิทธิพลต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.030, p = 0.473$) จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 ผลดังกล่าวเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากแสดงให้เห็นว่าการที่บุคคลมีความสามารถในการเข้าถึง ทำความเข้าใจ ประเมิน และใช้ข้อมูลด้านสุขภาพ ไม่ได้หมายความว่า จะให้ความสำคัญหรือพึ่งพาที่ปรึกษาทางการเงินเพิ่มขึ้นโดยตรง สาเหตุประการหนึ่งอาจเกิดจากการที่ประชาชนมองการจัดการสุขภาพและการจัดการทางการเงินเป็นคนละมิติของชีวิต ผู้ที่มีความรู้ด้านสุขภาพสูงสามารถใช้ข้อมูลเพื่อดูแลสุขภาพ ป้องกันโรค หรือวางแผนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของตนเองได้ แต่ไม่ได้จำเป็นต้องเชื่อมโยงกิจกรรมดังกล่าวเข้ากับการใช้บริการที่ปรึกษาทางการเงินโดยตรง ตามแนวคิดของ Nutbeam (2000) ความรู้ด้านสุขภาพทำให้บุคคลสามารถเข้าถึง เข้าใจ และประยุกต์ใช้ข้อมูลสุขภาพในการตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้ที่มีความรู้ด้านสุขภาพสูงอาจมีความสามารถในการจัดการความเสี่ยงด้านสุขภาพด้วยตนเองในระดับหนึ่ง โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มการพึ่งพาที่ปรึกษาทางการเงิน

สมมติฐานที่ 3 ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ทางการเงิน (FL) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.371, p < 0.001$) จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 3 และมีขนาดอิทธิพลต่อ RFA สูงกว่าพฤติกรรมทางการเงิน ผลดังกล่าวสะท้อนว่าผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการออม การลงทุน ดอกเบี้ย เงินเฟ้อ การกระจายความเสี่ยง และผลิตภัณฑ์ทางการเงิน มีแนวโน้มที่จะเข้าใจประโยชน์และข้อจำกัดของคำแนะนำทางการเงินได้ดีขึ้น จึงสามารถใช้บริการของที่ปรึกษาทางการเงินเพื่อประกอบการตัดสินใจที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Mitchell and Lusardi (2022) ที่ชี้ให้เห็นว่าความรู้ทางการเงินมีความสำคัญต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจและการวางแผนเกษียณอายุ ผลการศึกษายังสะท้อนว่า ความรู้ทางการเงินกับการใช้ผู้เชี่ยวชาญไม่ได้เป็นสิ่งทดแทนกัน แต่สามารถส่งเสริมซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีความรู้ทางการเงินสูงอาจไม่ได้ลดความจำเป็นในการใช้ที่ปรึกษา แต่กลับสามารถประเมินคุณภาพของคำแนะนำ ตั้งคำถาม และเลือกใช้คำแนะนำที่เหมาะสมกับเป้าหมายของตนได้ดียิ่งขึ้น

สมมติฐานที่ 4 พฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมทางการเงิน (FB) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (FRP) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.235, p < 0.001$) จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 4 แสดงให้เห็นว่าการวางแผนเกษียณอายุไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้เพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องมีการแปลงความรู้ไปสู่พฤติกรรมทางการเงินที่เกิดขึ้นจริง บุคคลที่มีวินัยในการออม ควบคุมรายจ่าย มีเงินสำรองฉุกเฉิน จัดการหนี้สินอย่างเหมาะสม และลงทุนอย่างต่อเนื่อง ย่อมมีโอกาสสะสมทรัพย์สินทางการเงินสำหรับวัยเกษียณได้มากกว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ Tiwari (2024) ซึ่งสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และการวางแผนการเกษียณอายุในบริบทของเศรษฐกิจเกิดใหม่ ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุ โดยเฉพาะในด้านการออมและการลงทุนที่มีวินัย ผลการศึกษาที่กล่าวถึงสอดคล้องกับงานวิจัยข้างต้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมทางการเงินที่ดี เช่น การออมอย่างสม่ำเสมอ การวางแผนการใช้จ่าย และการลงทุนอย่างมีวินัย มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการวางแผนการเกษียณอายุอย่างมั่นคงและมีประสิทธิภาพ

สมมติฐานที่ 5 ความรู้ด้านสุขภาพมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ด้านสุขภาพ (HL) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (FRP) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.090, p < 0.001$) จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 5 แม้จะมีขนาดอิทธิพลต่ำกว่าตัวแปรอื่น แต่ถือเป็นข้อค้นพบที่มีความสำคัญ เนื่องจากแสดงให้เห็นว่าการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณไม่ได้มีเฉพาะมิติทางการเงิน แต่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเข้าใจและจัดการความเสี่ยงด้านสุขภาพด้วย ผู้ที่มีความรู้ด้านสุขภาพสามารถประเมินความสำคัญของการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และความเสี่ยงจากการเจ็บป่วยในวัยสูงอายุได้ดีขึ้น จึงอาจตระหนักถึงความจำเป็นในการเตรียมเงินสำรองสำหรับค่ารักษาพยาบาล ประกันสุขภาพ และค่าใช้จ่ายในการดูแลระยะยาว ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานของ Mustafa et al. (2023) ที่ทำการศึกษาสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางการเงิน ความรู้ด้านการเงิน และความรู้ด้านสุขภาพต่อการวางแผนการเกษียณอายุอย่างยั่งยืนในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระในมาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่าทั้งความรู้ด้านการเงินและสุขภาพมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุ และบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินมีผลเสริมความสัมพันธ์ดังกล่าว แม้ว่าค่าความสัมพันธ์จะไม่สูงมาก แต่ความรู้ด้านสุขภาพมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุอย่างมีนัยสำคัญ บุคคลที่มีความรู้ด้านสุขภาพเข้าใจถึงความจำเป็นในการเตรียมค่าใช้จ่ายด้าน

สุขภาพหลังเกษียณ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ทำให้เกิดการวางแผนทางการเงินเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านสุขภาพในอนาคต

สมมติฐานที่ 6 ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ทางการเงิน (FL) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (FRP) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.206, p < 0.001$) จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 6 ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Sommer and Lim, (2022) ที่วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุในอินเดีย พบว่าความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุ โดยผู้ที่มีความรู้ทางการเงินสูงมักจะมีพฤติกรรมการออมที่ดีและมีการวางแผนการเกษียณอายุอย่างรอบคอบ แสดงว่าความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญในการสนับสนุนการวางแผนเกษียณอายุ บุคคลที่เข้าใจผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เช่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ประกันชีวิต และการลงทุน จะสามารถวางแผนเกษียณได้แม่นยำและมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้ที่ขาดความรู้

สมมติฐานที่ 7 บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (FRP) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.579, p < 0.001$) จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 7 และเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (FRP) สูงที่สุดในแบบจำลอง ผลดังกล่าวสะท้อนบทบาทสำคัญของที่ปรึกษาทางการเงินในการเปลี่ยนข้อมูลและเป้าหมายของบุคคลให้กลายเป็นแผนการเงินที่สามารถดำเนินการได้จริง โดยที่ปรึกษาสามารถช่วยวิเคราะห์สถานะทางการเงิน ประเมินความต้องการเงินหลังเกษียณ กำหนดเป้าหมายการออม จัดสรรสินทรัพย์ บริหารความเสี่ยง วางแผนภาษี และติดตามปรับปรุงแผนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แสดงว่าการมีบทบาทของที่ปรึกษาการเงินช่วยผลักดันการวางแผนการเกษียณอายุได้อย่างชัดเจนที่สุด ที่ปรึกษาการเงินช่วยประเมินเป้าหมายการเกษียณ ประเมินความเสี่ยง และแนะนำกลยุทธ์การออมและลงทุนที่เหมาะสมกับบุคคล ส่งผลให้การวางแผนเกษียณประสบความสำเร็จมากขึ้น (Brüggen, Hogreve, Holmlund, Kabadayi, & Löfgren, 2017)

นอกจากนี้ยังพบว่า พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) มีอิทธิพลทางตรงต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a Financial Advisor) ที่ค่าสัมประสิทธิ์ทางตรง (Direct Effect: DE) เท่ากับ 0.323 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.001$ ซึ่งหมายความว่าพฤติกรรมทางการเงินของบุคคลมีผลโดยตรงต่อการรับบทบาทหรือการพึ่งพาที่ปรึกษาทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ พฤติกรรมทางการเงินยังส่งผลทั้งทางตรง (DE = 0.235) และทางอ้อม (IE = 0.187) ต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (Financial Retirement Planning) รวมเป็นอิทธิพลรวม (TE) เท่ากับ 0.422 แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีพฤติกรรมการเงินที่ดีมีแนวโน้มวางแผนเกษียณอายุได้ดีขึ้น ทั้งผ่านการพึ่งพาที่ปรึกษาทางการเงินและจากพฤติกรรมของตนเอง

ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน แต่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรอื่น (IE = 0.018) ต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน ทำให้อิทธิพลรวม (TE) เท่ากับ 0.107 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Lusardi and Mitchell (2023) ที่กล่าวว่าความรู้ด้านสุขภาพการเงินที่ดีช่วยส่งเสริมการวางแผนทางการเงินระยะยาว

ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) ส่งผลกระทบทังทางตรง ($DE = 0.206$) และทางอ้อม ($IE = 0.215$) ต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน โดยมีอิทธิพลรวม (TE) เท่ากับ 0.421 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความรู้ทางการเงินไม่เพียงแต่ส่งผลโดยตรง แต่ยังช่วยเสริมการวางแผนทางอ้อม ผ่านการมีบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินด้วย ซึ่งสนับสนุนงานวิจัยของ Haupt (2021) ที่ระบุว่าความรู้ทางการเงินมีบทบาทสำคัญในการสร้างการตัดสินใจทางการเงินที่มีคุณภาพ

บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (Role of a Financial Advisor) มีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงินที่ค่าสัมประสิทธิ์ 0.579 ซึ่งสูงที่สุดในบรรดาตัวแปรทั้งหมด บ่งบอกว่าที่ปรึกษาทางการเงินมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือบุคคลวางแผนการเกษียณได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Brüggen et al., 2017) ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมทางการเงิน และการให้คำปรึกษาทางการเงินในระดับบุคคลหรือระดับชุมชน ตลอดจนหน่วยงานรัฐ เอกชน หรือสถาบันการเงิน สามารถใช้ข้อมูลนี้ในการจัดทำเครื่องมือหรือหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่ประชาชนในวัยทำงานได้อย่างตรงจุด

ข้อค้นพบใหม่

บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) ถูกยืนยันว่าเป็นกลไกสำคัญสูงสุดในการผลักดันการวางแผนเกษียณ (FRP) ด้วยค่าน้ำหนัก 0.579 ซึ่งมากกว่าตัวแปรอธิบายอื่นทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าเพียงการเข้าถึงคำปรึกษาเชิงวิชาชีพก็สามารถยกระดับพฤติกรรมและผลลัพธ์ทางการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้บทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) ไม่เพียงช่วยปรับพฤติกรรมทางการเงิน (FB) ($\beta = 0.323$) แต่ยังทำหน้าที่เสมือน “ช่องทางการเรียนรู้” ที่ยกระดับความรู้ทางการเงิน (FL) ($\beta = 0.371$) แสดงให้เห็นถึงบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงินในฐานะทั้ง Mentor และ Educator ซึ่งงานวิจัยก่อนหน้านี้ยืนยันได้แยกวิเคราะห์อย่างเด่นชัดแบบนี้ และแม้ความรู้ด้านสุขภาพ (HL) จะไม่ส่งผลต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) แต่กลับส่งผลเชิงบวกต่อการวางแผนเกษียณ (FRP) ($\beta = 0.090$) สะท้อนว่า “มิติสุขภาพ” เป็นปัจจัยเสริมอิสระที่ผู้วิจัยด้านการเงินควรคำนึงถึงในการออกแบบโปรแกรมเกษียณสุดท้ายโมเดลนี้เน้นให้เห็นลำดับขั้นเชิงสาเหตุ นอกจากนั้นพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) และความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) มีบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) เป็นตัวแปรคั่นกลางส่งผ่านไปยังการวางแผนเกษียณ (FRP) ($FL \& FB \rightarrow RFA \rightarrow FRP$) ซึ่งยืนยันแนวคิด Financial Capability ว่าความรู้และพฤติกรรม คือสะพานเชื่อมสู่ความมั่นคงระยะยาว จึงถือเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ใหม่สำหรับประเทศกำลังพัฒนาในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการใช้บริการที่ปรึกษาทางการเงินควบคู่กับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเงินและสุขภาพในประชากร

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. เป็นแนวทางในการออกแบบโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมทางการเงิน และการให้คำปรึกษาทางการเงินในระดับบุคคลหรือระดับชุมชน
2. หน่วยงานรัฐ เอกชน หรือสถาบันการเงิน สามารถใช้ข้อมูลนี้ในการจัดทำเครื่องมือหรือหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่ประชาชนในวัยทำงานได้อย่างตรงจุด
3. ภาครัฐและหน่วยงานที่กำกับดูแล นำไปจัดทำมาตรการลดหย่อนภาษี หรือ Co-Payment Voucher สำหรับประชาชนที่เข้ารับบริการที่ปรึกษาทางการเงินที่ได้รับการรับรอง (Certified Financial Planner) อีกทั้งออก

กฎเกณฑ์กำกับมาตรฐานคุณภาพที่ปรึกษาทางการเงิน โดยกำหนด Module “Financial-Education + Retirement-Coaching” เป็นวิชาบังคับ ซึ่งเหตุผลมาจากบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) มีแรงผลต่อการวางแผนการเกษียณอายุทางการเงิน (FRP) สูงสุด ($\beta = 0.579$) การขยายการเข้าถึงและยกระดับคุณภาพที่ปรึกษาจะเร่งการวางแผนเกษียณของประชากรได้มากที่สุด

4. สถาบันการเงิน/บริษัทที่ปรึกษา นำไปพัฒนาแพลตฟอร์ม Hybrid Advice (ผสม Robo-Advisor กับ Human Advisor) เพื่อเพิ่มการเข้าถึงในวงกว้างและลดต้นทุนบริการ และสร้าง “Learning Layer” ภายในแอป/พอร์ทัล ซึ่งฝังเนื้อหาเสริมสร้างความรู้ทางการเงิน (FL) และแบบฝึกปฏิบัติปรับพฤติกรรมทางการเงิน (FB) ตามหลักการออกแบบเพื่อกระตุ้นทางเลือก (Nudge Design) ซึ่งเหตุผลมาจากความรู้ทางการเงิน (FL) ส่งผลต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) ($\beta = 0.371$) และพฤติกรรมทางการเงิน (FB) ส่งผลต่อบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) ($\beta = 0.323$) ซึ่งว่าที่ปรึกษาทำหน้าที่ Educator & Mentor หากผสมผสานเทคโนโลยีเรียนรู้แบบ Micro-Learning และ Feedback Loop จะยิ่งขยายผลให้กว้างขวางออกไป

5. ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบสุขภาพการเงินปีละครั้งกับที่ปรึกษาที่ได้รับการรับรอง ตลอดจนสามารถตั้งเป้าหมายอัตราออมเพื่อเกษียณ $\geq 15\%$ ของรายได้ และ ใช้เครื่องมืออัตโนมัติ (Auto-Transfer, DC plan) และเพิ่ม Health Literacy ควบคู่ เช่น วางแผนประกันสุขภาพและปรับพฤติกรรมสุขภาพเชิงป้องกัน สอดคล้องผลลัพธ์ว่า พฤติกรรมทางการเงิน (FB) ความรู้ด้านสุขภาพ (HL) และความรู้ทางการเงิน (FL) ล้วนเพิ่มการวางแผนการเกษียณ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยอนาคต

1. ทดสอบโมเดลในประชากรกลุ่มต่าง ๆ (วัยทำงานตอนต้น, วัยใกล้เกษียณ, ภูมิภาค, รายได้) เพื่อวัด Measurement Invariance และความแตกต่างน้ำหนักเส้นทาง
2. เพิ่มตัวแปรคุณภาพที่ปรึกษา (เช่น ความถี่การพบ, ช่องทาง, ความไว้วางใจ) เป็นตัวแปรกำกับ (Moderator) ระหว่างบทบาทของที่ปรึกษาทางการเงิน (RFA) กับ การวางแผนการเกษียณ (FRP)

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. งานวิจัยนี้ใช้การสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) ทำให้กลุ่มตัวอย่างอาจไม่สามารถเป็นตัวแทนของประชากรทั้งประเทศได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบทั่วไปผลการศึกษา
2. ข้อมูลที่เก็บรวบรวมเป็นการรายงานตนเองผ่านแบบสอบถาม ซึ่งอาจมีอคติจากการประเมินตนเอง หรือการตอบตามความคาดหวังของสังคม (Social Desirability Bias)
3. การเก็บข้อมูลเป็นแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional) ทำให้ไม่สามารถสรุปเหตุและผลของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ในเชิงระยะยาว
4. การวิจัยดำเนินการในบริบทของประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งผลการศึกษายังไม่สามารถประยุกต์ใช้กับบริบทของประเทศอื่นได้อย่างตรงไปตรงมา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะกรรมการ พร้อมขุนนาง ผู้จัดการขยายงาน บริษัท กรุงเทพมหานครประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

รายการอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2567). *ที่ปรึกษาทางการเงิน*. สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2567, จาก <https://www.sec.or.th/TH/Pages/LawandRegulations/Financialadvisor.aspx>
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.
- Best, J. W. (1981). *Research in Education* (4th ed.) New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Bialowolski, P., Cwynar, A., & Weziak-Bialowolska, D. (2022). The role of financial literacy for financial resilience in middle-age and older adulthood. *International Journal of Bank Marketing*, 40(7), 1718-1748.
- Brimah, M., & Ofei, P. A. (2025). Effects of financial literacy on the performance of small and medium scale enterprises in the Greater Accra Region of Ghana. *ICRRD Quality Index Research Journal*, 6(1), 145-263.
- Brüggen, E. C., Hogreve, J., Holmlund, M., Kabadayi, S., & Löfgren, M. (2017). Financial well-being: A conceptualization and research agenda. *Journal of Business Research*, 79, 228-237.
- Chavarria, E. A., Christy, S. M., Feng, H., Miao, H., Abdulla, R., Gutierrez, L., . . . & Meade, C. D. (2022). Online Health Information seeking and eHealth literacy among Spanish Language-Dominant latino adults receiving care in a community clinic: Secondary analysis of pilot randomized controlled trial data. *JMIR Formative Research*, 6(10), DOI: 10.2196/37687
- Dhlembeu, N. T., Kekana, M. K., & Mvita, M. F. (2022). The influence of financial literacy on retirement planning in South Africa. *Southern African Business Review*, DOI: 10.25159/1998-8125/9490
- Hair, J. F. (2011). Multivariate data analysis: An overview. In *International Encyclopedia of Statistical Science* (pp. 904-907). Berlin, Heidelberg: Springer.
- Haupt, M. (2021). Measuring financial literacy: The role of knowledge, skills, and attitudes. In *The Routledge Handbook of Financial Literacy* (pp. 79-95). New York: Routledge.
- Jung, C. K., Bychkov, A., & Kakudo, K. (2022). Update from the 2022 World Health Organization classification of thyroid tumors: A standardized diagnostic approach. *Endocrinology and Metabolism*, 37(5), 703-718.

- Kadir, J. M. A., Zainon, S., Ismail, R. F., Aziz, S. N. A., & Amran, A. A. I. (2020). Retirement planning and its impact on working individuals. *European Journal of Molecular and Clinical Medicine*, 7(6), 1550-1559.
- Kim, H. H., Maurer, R., & Mitchell, O. S. (2021). How financial literacy shapes the demand for financial advice at older ages. *The Journal of the Economics of Ageing*, 20, DOI: 10.1016/j.jeo.2021.100329
- Koskelainen, T., Kalmi, P., Scornavacca, E., & Vartiainen, T. (2023). Financial literacy in the digital age—A research agenda. *Journal of Consumer Affairs*, 57(1), 507-528.
- Lee, S. T., Kim, K. T., & Hanna, S. D. (2023). Consumer retirement planning behavior. In *A Research Agenda for Consumer Financial Behavior* (pp. 145-156). UK: Edward Elgar Publishing.
- Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2023). The importance of financial literacy: Opening a new field. *Journal of Economic Perspectives*, 37(4), 137-154.
- Mitchell, O. S., & Lusardi, A. (2022). Financial literacy and financial behavior at older ages. In *The Handbook of the Economics of Ageing* (pp. 553-565). New York: Routledge.
- Mulet-Forteza, C., Lunn, E., Merigo, J. M., & Horrach, P. (2021). Research progress in tourism, leisure and hospitality in Europe (1969–2018). *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 33(1), 48-74.
- Mustafa, W. M. W., Islam, M. A., Asyraf, M., Hassan, M. S., Royhan, P., & Rahman, S. (2023). The effects of financial attitudes, financial literacy and health literacy on sustainable financial retirement planning: The moderating role of the financial advisor. *Sustainability*, 15(3), DOI: 10.3390/su15032677
- Nutbeam, D. (2000). Health literacy as a public health goal: A challenge for contemporary health education and communication strategies into the 21st century. *Health Promotion International*, 15(3), 259-267.
- Nguyen, T. A. N., & Nguyen, K. M. (2020). Role of financial literacy and peer effect in promotion of financial market participation: Empirical evidence in Vietnam. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(6), DOI: 10.13106/jafeb.2020.vol7.no6.001
- Peng, Y., & Min, H. (2020). Older employees' postretirement work planning: An application of the theory of planned behavior. *Career Development International*, 25(6), 565-579.
- Pitthan, F., & De Witte, K. (2023). How Learning about behavioural biases improves financial literacy. In *Available at SSRN*. Retrieved 9 August 2025, from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4360086
- Ranjan, R. (2025). Behavioural finance in banking and management: A study on the trends and challenges in the banking industry. *Asian Journal of Economics, Business and Accounting*, 25(1), 374-386.

- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2010). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling* (3rd ed.). New York: Routledge.
- Shaharuddin, N. S., Zain, Z. M., & Ahmad, S. F. S. (2021). Financial planning determinants among working adults during Covid 19 pandemic. *International Journal of Academic Research in Accounting Finance and Management Sciences*, 11(1), 285-304.
- Sommer, M., & Lim, H. (2022). Financial knowledge and the relationship with using professional investment advice and granting trading discretion. *Journal of Personal Finance*, 21(1). 62-77.
- Storey, A., Hanna, L., Missen, K., Hakman, N., Osborne, R. H., & Beauchamp, A. (2020). The association between health literacy and self-rated health amongst Australian university students. *Journal of Health Communication*, 25(4), 333-343.
- Tiwari, S. K. (2024). The future of digital retirement solutions: A study of sustainability and scalability in financial planning tools. *Journal of Computer Science and Technology Studies*, 6(5), 229-245.